

Visszaemlékezés egy megcsonkított VKM-pályafutásra

Aki az ismertetés címében szereplő „pályát megfutotta”, és aki a visszaemlékezést megírta, ugyanaz a Farkas László, aki 1960-tól fogva az Országos Széchényi Könyvtár munkatársaként minősített érdemeket szerzett, hogy másokat ne is említsünk, az intézmény várbeli otthonának elkészültében. Ez volt a szerző harmadik „pályafutása”.

De kezdjük az elsővel. Azzal, amelyről a visszaemlékezés szól. Az egykori ifjú jogász 1933 közepén a Budapestvidéki Tankerületi Főigazgatóságról indult el a VKM – a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium – felé, és csakhamar, 1934 szeptemberében ott is találja magát. Ezután 1946 szeptemberéig egyre komolyabb beosztásokat (távozásakor ő volt a jogi osztály vezetője) és egyre diszkrétebb megbízásokat (közülük a nemzetiségi problémák következtében két erdélyi tanügy-igazgatási küldetése volt a legérzékenyebb) kiérdemelve dolgozik ebben a főhatósági keretben. A kommunista „nyomulás” miatt az elsők között távolítják el addigi munkahelyéről.

Az említett főhatósági keret Farkas László számára tehát „Hómantól Ortutayig” tartott. Ezt visszaemlékezésében olyan pozitív és negatív eseményekkel–folyamatokkal tölti ki, amelyek nagyon láttatóan, találóan jellemzik a kort. Szerzőnk nem hagy kétséget afelől, hogy tehetségét és szorgalmát a mintaszerű köztisztviselő etalonjának megfelelően igyekezett hasznosítani, amit a kormányzat életkorához képest gyorsabb előmenetelével, kitüntetésével–jutalmazásával honorált is. Mindazonáltal korántsem mindig egyezett meg a jogi anyag és köztisztviselő szerzőnk társadalmpolitikai „ízlése”, különösen amikor az évek „mind történelmibek” lettek, s az ország baljós végkifejlet felé sodródott. Farkas László az ellentmondást úgy enyhítette–tompította, hogy intézkedéseit, amennyire csak lehetett, saját humanizmusával filtrálta. De nem volt tőle idegen a jogászi furfang sem. Ennek legerőteljesebb példája két zsidó – egy fiú- és egy leány- – gimnázium alapításának kezdeményezése Kolozsvár magyar impérium alá kerülése után, ami által helyileg sikerült megkerülni a „numerus currens” alkalmazását.

Farkas László mérvadó polgárságát szépen dokumentálja visszaemlékezésének egyik passzusa: „Én még Keresztury minisztersége idején is bíztam benne, hogy fennmarad a koalíció. Most már [1949 elején] világossá vált, hogy aki sokat kiabál, azt egyszerűen elviszik. Ezzel lezártuk a demokráciát, amiben eleinte sokan bíztunk, hogy előbb–utóbb talán igazibb demokrácia lesz, mint amiben felnőttünk. Bíztunk a magyar parasztság felzárkózásában, bíztunk a magyar középosztálynak a magyar parasztsággal való összefonódásában. Bíztunk a feudális maradványoknak a felszámolásában – mert ezek valóban léteztek, s nyugati szemmel tekintve sem számítottak korszerűnek. Egyszóval minket három évig ez a bizalom tartott meg a demokrácia hívének. Akkor rájöttünk arra, hogy itt mindennek vége. Tu-

domásul kell vennünk, hogy olyan proletárdiktatúra következik, amelyen a Szovjetunióban is van, s ez azt csinál velünk, amit akar. Nagy lelkielő kellett... mindennek az elviseléséhez. Mert annál bizony szebben, jobban indultak a dolgok, mint ahogy folytatódttak.”

Farkas Lászlót a VKM-ból második „pályafutására” a református egyház mentette ki a sárospataki teológiára, illetve levéltárba helyezve őt 1949 május elsejével. Indulásáról a visszaemlékezés leszögezi: „Egy napig sem maradtam ... kenyér nélkül a családommal. Sokan ezt nem mondhatták el akkoriban magukról.” Ez a „pályafutás” is eltartott úgy tizenegy évig, róla azonban már nem számol be a szerző, mint ahogy a korábban említett harmadik, OSZK-beli „pályafutásról” sem.

Meglehet, hogy Farkas László visszaemlékezésének tartalmáról a szokásosnál kevesebbet beszéltem. Készakarva. Csak a kíváncsiságot szerettem volna felkelteni, mivel azt szeretném, ha minél többen elolvassák a kisdéd, ám annál érdekesebb, szép, sallangtalanul tiszta nyelvezetű művet. Hadd kötnének Farkas Lászlóval ismeretséget, akit jómagam a magyar polgár egyik lehetséges–kívánatos típusa képviselőjének tartok. Esetében a magyar jelző nem zár ki a „népek polgári republikájából”, nem degradál le, hanem csak specifikálja hordozója polgár erényeit, azt, hogy nála ezek az erények – mint értékalkotásra, értékhasznosításra és értékmegőrzésre való törekvések – a hazai történelemben–előzményekben beágyazódva, belőlük kicsírázva–kibontakozva jutnak kifejezésre.

Noha Farkas Lászlót csak bizonyos idő- és térbeli kerüléssel üdvözölhetjük kollégaként, vele kapcsolatban is érdemes feltenni azt a leghatározottabban Papp Istvántól hallott–olvasott (tulajdonképpen nem is) kérdést: ugyan nem lett volna-e az ország, a nemzet számára hasznosabb, ha a könyvtárügybe hatalmas szellemi potenciált és (nem utolsósorban) dolgos kezeket hozó politikai proskribáltak eredeti helyükön folytathatják munkájukat. „Nélkülük – mondja Papp István – aligha jött volna létre az, amit ma könyvtárügynek nevezünk, vagy ha mégis, erősen másképpen festene.” (KF, 2000. 1–2. sz., 71. p.)

Az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum felettebb dicsérendő tettet hajtott végre azzal, hogy Bassola Zoltán önéletírásának közzététele után Farkas László visszaemlékezését is kiadta. Tartsa meg jó szokását, biztatnám az intézményt, hiszen – sajnos – minden bizonnyal található még rajtuk kívül számos akkoriban proskribált tanügyi szakérteű, sőt szakértő is, akinek van mire visszaemlékeznie. Tekintse ezt a gyakorlatot az OPKM olyan misszióknak, amely figyelmeztet: magyar értelmiségi „ebek harmincadjára” ideológiai elmarasztalásokkal soha többé ne kerülhessen.

Futala Tibor

(Farkas László: Hómantól Ortutayig. Történelmi évek egy magyar minisztériumban 1934–1949. Bp., 2002. OPKM. 121 p.)

Egyetemes könyv- és könyvtártörténeti szöveggyűjtemény

Minden tantárggyá, vagyis szervezett oktatás keretében átadandó, megtanítandó és elsajátítandó ismeretkörre való diszciplína esetében időről időre szükséges, hogy újragondolják a képzésben betöltött célját, tartalmát, tanításának módszereit, számba vegyék eszközeit. Mindez elkerülhetetlennek látszik a könyv- és könyvtártörténet esetében is, ugyanis helyzete a felsőfokú könyvtárosképzésben egyáltalán nem problémamentes (igaz egyik tárgyé sem); különféle okok nehezítik tanítását és tanulását. Ezek között említhető az egyre csökkenő óraszám, a túlzottan prakticista, csak a gyorsan felhasználható és konvertálható gyakorlati, technikai ismereteket méltányló és elfogadó szemlélet, valamint a hallgatók sokszor nem megfelelő mélységű és színvonalú irodalmi- és történelmi ismereteiből következő motívátlanság. Ide kapcsolódik a tárgy némileg leértékelődött és bizonytalanná vált helye a könyvtári stúdiumok között. Természetesen mindez összefüggésbe hozható a könyvtárrosság mint foglalkozás, pálya megítélésének és presztízsének változásával mind a könyvtárosok, mind a társadalom részéről. Ha ugyanis a könyvtárrosságot hivatásnak fogjuk fel, a „hívatus” fogalom eredeti, tehát teológiai konnotációjával és a hozzá kapcsolódó etikai dimenzióval, akkor a történeti stúdiumoknak fontos – ne féljünk a szótól – nevelő funkciója is van; ha viszont sajátos szolgáltatás nyújtására specializálódott és professzionalizálódott értéksemleges szakmának, akkor a könyv- és könyvtártörténet a képzés tárgyainak sorában jószerint nem lesz több, mint a dokumentumok formai fejlődéstörténetének, illetve könyvtári jelenlétük, kezelésük és szolgáltatásuk múltjának vázlatos bemutatása, egyike a közvetlen gyakorlati hasznot nem hozó és így alapvetően érdektelen tantárgyaknak.

A 3K 2001. októberi számában megjelent kitűnő írásában *N. Mandl Erika* éppen ezeket a kérdéseket járta körül. Gondolatmenete szerint a tárgynak tág művelődés- és eszmetörténeti beágyazottsággal és szemlélettel elsősorban a könyv és könyvtár értékőrző, a kulturális áthagyományozásban betöltött szerepét kell tudatosítani a hallgatók számára. Nincs elegendő idő arra – és nem is lehet az alapképzés célja –, hogy a részletkérdésekbe elmerülve speciális ismeretekkel vértesse fel a főiskolásokot, egyetemistákat. Szemléletet kell inkább formálni, értékrendet kialakítani a diszciplínában rejlő lehetőségekkel. Nyilvánvalóan ebből a szempontból célszerű újragondolni a tárgy helyzetét a könyvtárosképzés egészén belül, és a célhoz rendelve kell megkeresni a megfelelő módszereket és eszközöket.

Utóbbiak, vagyis az eszközök a tan- és a megfelelő, az oktatásban is használható szakkönyvek. A magyar könyv- és könyvtártörténet tanításához – jobbára azért csak a XIX. század előtti időszakra vonatkozóan – az utóbbi években alapvető munkák láttak napvilágot; rendelkezésre áll egy meglehetősen régi, de kiválóan használható forrásgyűjtemény is (a még *Kovács Máté* szerkesztésében megjelent *A könyv és könyvtár a magyar társadalom életében* két kötete) az 1945-ig

terjedő korszakról. Az egyetemes könyv- és könyvtártörténet tanításához – tanuláshoz használható segédletek száma azonban jóval korlátozottabb: alapvetően *Fülpő Géza* és *Tóth Gyula* jegyzetei állnak rendelkezésre, továbbá Szegeden tettek közzé a koraujkori könyv- és olvasástörténet angol és német szakirodalmából fordításgyűjteményt. A XX. századi történések megismeréséhez azonban gyakorlatilag nincs sem szakkönyv, sem jegyzet vagy forrásgyűjtemény. Ezért különösen nagy jelentőségű *Bényei Miklós* most megjelent munkája.

Bényei Miklós a terjedelmes, 139 korabeli forrást tartalmazó chrestomatiát egy nagyívű, saját szavaival „esszé”-nek nevezett írással indítja. Érdekes ezzel a szükségyszerűen vázlatos, ám mégis jelentős és gondolatgazdag bevezetővel bővebben foglalkozni, mert felvillantja a szerző átgondolt koncepcióját a könyv- és könyvtártörténet tanításáról, a tárgy tartalmáról, összefüggéseiről. Implicit felfogása szerint a könyv- és könyvtártörténet egy olyan modell segítségével érzékelhető és tanítható, amelybe egyrészt a különféle jelenségek, vagyis az ismeretkört alkotó elemek horizontálisan és vertikálisan kapcsolódnak egymáshoz, másrészt ez az összetett struktúra megfelelő történeti, művelődéstörténeti szemlélettel és erudícióval integrálható tanítható tantárggyá. A könyv- és könyvtártörténet eseményeit, történéseit, mindenkori helyzetét, fejlettségét determinálja a technikai, politikai és a társadalmi környezet. Bényei a francia forradalommal kezdődő „hosszú” XIX. századtól napjainkig a technikai, gazdasági, politikai és kulturális tényezőktől meghatározott, ugyanakkor azokra vissza is ható könyv- és könyvtári kultúra fejlődésrajzát adja. (Nem véletlen, hanem felfogásából törvényszerűen következik, hogy az általa közölt első dokumentum az 1789-es Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata, jobban mondva annak megfelelő, a sajtószabadságról szóló része.) Alapvetően három gondolati elem – a könyv- és könyvtári kultúra alkotórészei – köré csoportosítja mondandóját. Az információrögzítés technikai feltételeit veszi számba elsőként, ezek sorában természetesen csak vázlatosan, de tárgyalja a nyomdászat, papírgyártás, fényképezés fejlődését, kialakulását éppúgy, mint a hangrögzítés és a számítástechnika megjelenését. Az új technológia új szervezeti formák megjelenését kényszerítette ki a XIX–XX. században; a létrejött új struktúra természetesen kötődik a társadalom és a gazdaság egészének modelljéhez. A szerző bemutatja a polgári társadalom és a kapitalista gazdaság könyv- és könyvtári kultúrájának intézményi és jogi formáit, kereteit, többek között kitér a sajtószabadságra, a cenzúrára, a szerzői jogra, a könyv- és lapkiadásra, -terjesztésre. Ismerteti a polgári-kapitalista gyakorlatot meghaladni hivatott, „igazi alternatívát” jelentő szocialista könyv- és könyvtári kultúra főbb jellemzőit. A felvetett szempontok mindenképpen továbbgondolásra érdemesek. Célszerű azonban a centralizált szerkezetű szocialista sajtót – főleg annak sztálini, szovjet változatát – nem kizárólag belpolitikai jellegű propagandaeszköznek látni és láttatni, hanem a hitlerihez hasonlóan a nagyhatalmi, imperialisztikus törekvéseket a maga eszközeivel támogató intézménnyel is.

A bevezető tanulmány gerince a szűkebben vett könyvtártörténet. Bényei a két évszázad egyetemes könyvtárügyében bekövetkezett változásokat a dokumentumtermelés mennyiségi növekedéséből következő szemlélet- és gondolkodásbeli tényezőkkel magyarázza; viszonylag részletesen taglalja a gyűjteménycentrikus helyett a használati, a szolgáltatási koncepció előtérbe kerülését és a paternalista könyvtárügyet felváltó demokratikus könyvtári rendszer kialakulását. Őt könyvtártípus (nemzeti, tudományos, iskolai, közművelődési, házi) funkcionális válto-

zását elemzi, érinti a könyvtárirányítás centralizált és decentralizált felépítését, tisztázza a kettő közötti különbséget. A könyvtári munkafolyamatok sommás bemutatása mellett a szerző kitér a nemzetközi kapcsolatok bővülésére, az együttműködésre, felveti a képzés és a könyvtáros szervezetek létrejöttének kérdését. Vagyis a mintegy húsz (nagyalakú, A/4-es) lap terjedelmű bevezető írás vázolja az egyetemes könyv- és könyvtártörténet gyakorlatilag valamennyi lényegi problémáját, és mint vázlat vezérfonalul szolgálhat az oktatás folyamatában.

Hiszen a bevezető alapvetően a közölt dokumentumok értelmezését és történelmi összefüggésbe helyezését könnyíti meg. A chrestomatiában közzétett szakirodalmi válogatás természetesen csak jelezni tudja a könyv- és könyvtártörténet sokszínű gazdagságát, ugyanakkor alkalmas arra, hogy egy-egy forrást szemináriumi keretek között lehessen feldolgozni. Alapvetően a bevezetőben érintett témák zöméről található dokumentum a kötetben, egy-két esetben azonban hiányérzete van az olvasónak (bár nyilván a rendelkezésre álló terjedelem korlátokat szabott). A könyvtárelmélet jelentős képviselői közül a szerző megemlíti *Panizzi*, *Delisle*, *Schrettinger*, *Ebert*, *Harnack*, *Dewey*, *Putnam* és *Ranganathan* nevét, munkásságát. Közülük azonban Ebertről csak mellékesen esik szó két helyen, Schrettinger és Harnack működéséről viszont egyik közölt dokumentumban sem olvashatunk. Célszerű lett volna e két utóbbi német tudóstól való vagy tudósról szóló írást is beválogatni a gyűjteménybe. Annál is inkább, mert bár zömmel magyarul már megjelent írásokat tartalmaz a kötet, két tucat angol, francia és német dokumentum először itt olvasható magyarul.

A közölt dokumentumok elrendezése kronologikus, a bevezető írásé viszont tematikus szerkezetű, így bizonyos ellentét feszül a két rész között. A használatot megkönnyítette volna az azonos szerkesztési elv választása. Következő, átdolgozott, bővített kiadásában célszerű lenne a kötet felépítését ilyen értelemben újragondolni, és a bevezető részben a tárgyalt kérdéseknél a kapcsolódó források tételszámát is megadni. A közreadott dokumentumok többnyire szemelvényesen jelentek meg, néhány azonban teljes terjedelmében. A források végén szerepel a lelőhely, értelmező, magyarázó jegyzetek azonban csak néha járulnak a szövegekhez.

Kitűnő kiegészítés a kötet végén található részletes kronológia. A könyvtártörténeti események kurzív szedéssel különülnek el a könyvtörténetiektől. Használatát személynév, földrajzi és intézményi mutató is támogatja.

A szöveggyűjteménnyel a könyv- és könyvtártörténet tanításának és tanulásának nélkülözhetetlen és fontos segédlete került a használókhoz. Jó lenne a bevezetőben röviden vázolt kérdéseket részletesen kifejtve egy valódi és a XIX–XX. századi egyetemes könyv- és könyvtártörténeti fejlődést taglaló könyvvé fejleszteni. És ha már az óhajoknál és a vágyaknál tartunk, a hazai könyv- és könyvtártörténeti kutatások egyik immár évtizedek óta fájó hiánya a fentebb már említett Kovács Máté-féle dokumentumgyűjtemény harmadik kötete. Csak bízni lehet benne, hogy egyszer az 1945 utáni korszak hazai fejlődését dokumentáló chrestomatia is elkészül. Talán éppen Bényei Miklós révén.

(Egyetemes könyv- és könyvtártörténet. 19–20. század. Szöveggyűjtemény. Összeállította és szerkesztette Bényei Miklós. Debrecen, 2001, Debreceni Egyetem Matematikai és Informatikai Intézete. 312 p.)

Pogány György

MINŐSÉGMENEDZSMENT A KÖNYVTÁRBAN

– Akkreditált továbbképzési tanfolyam –

A Katona József Könyvtár továbbképzést indít az Informatikai és Könyvtári Szövetség akkreditált programja alapján.

A tanfolyam célcsoportja: az ODR-tagkönyvtárakban minőségbiztosítással és fejlesztéssel foglalkozó felsőfokú végzettségű munkatársak.

A továbbképzés négy, egyenként 30 órás modulból áll. Az első modul elvégzése után szabadon választhatók a további modulok.

A modulok tantervi egységei:

- I. Bevezetés a minőségmenedzsmentbe. Hazai és külföldi könyvtárak. Változások menedzselése. Stratégiai tervezés. A TQM módszerei, eszközei.
- II. Szolgáltatásmenedzsment: Szolgáltatásszintek, irányelvek, előírások. Szolgáltatások minőségének fejlesztése, biztosítása, értékelése. Törődés a használókkal, igényfelmérés. Teljesítménymérés és értékelés. Állománymenedzsment. Információmenedzsment: 1. Információfeldolgozás.
- III. Információmenedzsment: 2. Információszolgáltatás. Tudásmenedzsment. Humán erőforrás-menedzsment. Szervezetmenedzsment. Gazdálkodásmenedzsment.
- IV. Marketing. Projektmenedzsment. A minőségmenedzsment dokumentációja. Jog, etika és minőség.

A tanfolyam előadói: Alföldiné Dán Gabriella, Barátné dr. Hajdu Ágnes, Ramháb Mária, dr. Skaliczki Judit, dr. Téglási Ágnes, dr. Tószegi Zsuzsanna, Zalai dr. Kovács Éva.

A 2002. évben a tanfolyam második, harmadik és negyedik moduljára lehet jelentkezni mindazoknak a célcsoportba tartozóknak, akik az elmúlt években az Informatikai és Könyvtári Szövetség által meghirdetett 30 órás minőségmenedzsment tanfolyamot Kecskeméten elvégezték. A jelentkezéshez csatolni kell az erről szóló oklevél másolatát.

A tanfolyam II. moduljának időpontja: 2002. május 6–10.

A jelentkezés határideje: 2002. április 2.

A tanfolyam helyszíne: Katona József Megyei Könyvtár
Kecskemét, Piaristák tere 8.

A tanfolyam résztvevőinek száma: legalább 15, legfeljebb 22 fő

A tanfolyam részvételi díja: 33 ezer Ft

A TANFOLYAM SZERVEZŐJE MEGRENDELÉSRE SZALLÁST ÉS ÉTKEZÉST
KÜLÖN TÉRÍTÉS ELLENÉBEN BIZTOSÍT.

A tanfolyamra való felvételét 2002. április 15-éig írásban visszaigazoljuk.

További információ kérhető: Tanács Lászlóné oktatásszervező

Tel.: 76/500-558

e-mail: eva@kjm.k.hu

A felhívás és a jelentkezési lap letölthető: www.kjm.k.hu

Hírek a Könyvtári Intézetből

A MANCI könyvtártudományi cikkadatbázis továbbfejlesztése és bővítése

A Könyvtártudományi Szakkönyvtár 1989 óta építi MANCI (MAGyar és Nemzetközi CIkkek) nevű könyvtártudományi cikkadatbázisát, amely a magyar könyvtári témájú cikkek bibliográfiai adatait teljességre törekvően, a külföldi cikkeket pedig válogatva tartalmazza. Évente mintegy háromezer tétellel gyarapodik (1800–1900 magyar és 1100–1200 külföldi cikk). Az adatbázist az 1990-es évek elején visszamenőlegesen bővítettük az 1986-os tárgyévig.

2000 elejétől az addig csak helyben (illetve az OSZK helyi hálózatán) használható – és mágneslemezen terjesztett – adatbázist a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával sikerült az interneten is elérhetővé tenni. Az adatbázisnak azt a szolgáltatását, hogy a hozzákapcsolt tezaurszból is kiválaszthatók a tárgyszavak, összeállítható a keresőkérdés, majd automatikusan futtatható a bibliográfiai adatbázisban, a hálózati verzióban is sikerült megőriznünk. 2001 végén ezt a webfelületű adatbázis-változatot két új szolgáltatással bővítettük:

- 1) A találatokból válogatni lehet, és akár az összes találatot, akár a kijelölteket a használó letöltheti, lemezre mentheti további feldolgozás, pl. bibliográfia-készítés céljából. A letöltéskor háromféle formátum, illetve karakterkészlet között lehet választani.
- 2) A MANCI adatbázisban található külföldi cikkek mintegy 35–40%-áról magyar nyelvű referátum, illetve annotáció, autoreferátum is készül, amelyeket 1991-től a *Könyvtári Figyelő Külföldi folyóirat-figyelő* rovata nyomtatásban is közöl. Mostantól az 1991 óta készített referátumok és annotációk elektronikus formában is rendelkezésre állnak. A szolgáltatások használatának tudnivalóit az adatbázis súgója részletesen leírja.

Az adatbázis-szolgáltatások fejlesztése mellett a MANCI bővítését is megkezdjük. A Könyvtártudományi Szakkönyvtár hozzálátott a magyar könyvtári szakirodalom retrospektív feldolgozásához. Célunk, hogy a könyvtári lapokat indulásuktól kezdve feltárjuk. A feldolgozás párhuzamosan két területen indult meg:

- 1) Mivel a *Magyar Könyvtári Szakirodalom Bibliográfiájához* készült címfelveteli lapokat 1974-től kezdve megőriztük, ezekről folyik az 1974 és 1985 közötti időszak anyagának adatbázisba vitele.
- 2) Az 1974 előtti időszakban megjelent forrásokat kézbe véve készítjük el a cikkek bibliográfiai rekordjait.

A feldolgozott anyagot – ellenőrzés után – betöltjük a MANCI adatbázisba. Az adatbázis ilyen bővülésének már van nyoma: ez év elejétől az 1985-ben feldolgozott magyar cikkek bibliográfiai rekordjai kereshetők a hálózaton.

A MANCI elérhető a Könyvtári Intézet honlapján keresztül a www.ki.oszk.hu címen, az OSZK honlapjáról a www.oszk.hu címen, illetve közvetlenül a <http://w3.oszk.hu/manci.htm> címen is.

Kérjük, hogy észrevételeiket és javaslataikat írják meg Novák István szerkesztőnek a novak@oszk.hu címre.

Megjelent

és megvásárolható az **Új Könyvek** című könyvtári állománygyarapítási tanácsadó folyóirat hét évfolyamának (1994–2000) anyaga **CD-ROM változatban**. A Könyvtári Intézet Gyűjteményépítési Információs Osztályának (Új Könyvek szerkesztősége) közreműködésével elkészült munkát az Arcanum Kiadó adta ki. A hazai könyvtáros társadalomnak nem szükséges bemutatni a kéthetenként megjelenő kiadványt, amely ma a legteljesebb hazai könyvismertető folyóirat. Indulása, 1964 óta segíti a könyvtárosokat a megjelenő magyar nyelvű könyvekről (kisebb részben CD-ROM-okról, térképekről, hazai kiadású idegen nyelvű könyvekről, határon túli magyar nyelvű irodalomról) való tájékozódásban, a könyvtári állomány rendszeres és szakmai szempontok alapján történő gyarapításában.

Ez a CD-ROM az Új Könyvek 1994–2000 között kéthetenként megjelent számainak teljes anyagát dolgozza fel adatbázis formájában. (182 folyóiratszámot, összesen 37 837 tételt tartalmaz.) Az elektronikus kiadvány segítségével nem csupán a könyvtárakban helyhiány miatt sok esetben megőrizni nem tudott vagy hiányosan meglévő folyóiratszámok válnak ismét teljes egészében hozzáférhetővé, de a sokféle keresési lehetőséget biztosító adatbázis kitűnő tájékoztatói eszköz és tájékoztatói forrás a hét esztendő könyvkiadásáról. Az adatbázisban többek között az ismertetett művek szerzőjére, címére, sorozati címére, megjelenési adataira (pl. egy kiadó műveire, egy adott évben egy adott kiadónál megjelent és az Új Könyvekben ismertetett művekre stb.), nagyobb témakörökre, az Új Könyvekben használatos tárgyszavakra, a könyvtári állománygyarapítást segítő ajánló jelzetekre (pl. egy-egy könyvtártípusba – községi, városi, általános és középiskolai könyvtárakba, gyerekkönyvtárakba – tartozó könyvekre, kézikönyvekre stb.), a könyvismertetések minden szavára lehet keresni, de leválogathatók pl. a CD-ROM-ok, a hasonló kiadások is. A keresett művek listája vagy egy-egy könyv adatai, valamint a hozzá tartozó ismertetés teljes szövege kinyomtatható és vágólapra helyezhető további szerkesztés céljából. Az adatbázis használatáról, a keresés módjáról a CD-ROM súgójának Tartalomjegyzékéből, ott pedig a Bevezetésből, illetve Az adatbázis című fejezetből tájékozódhatnak a használók. Reméljük, hogy a következő évfolyamok anyagaival évente felfrissíteni szándékozott elektronikus kiadvány elnyeri a használók, a könyvtárosok, a könyvkiadók, a könyvkereskedők, a média, az oktatás, a művelődés különböző területein a könyvekről tájékozódni kívánók tetszését.

Az elektronikus kiadvány használatához szükséges rendszerkövetelmény: Windows 3.1/95/98/ME/NT/2000, CD-olvasó. A kiadványt a könyvtárak rövidesen megrendelhetik a Könyvtárellátó Közhasznú Társaságnál, illetve kapható az Arcanum Adatbázis Kft-nél (1115 Bp., Fejér Lipót u. 12. Postacím: 1507 Budapest, Pf. 99. Internet: www.arcanum.hu, E-mail: arcadat@axelero.hu). A CD-ROM ára: 5600,- Ft (átfával).

Minőségmenedzsment Műhely

kezdi meg rövidesen működését a Könyvtári Intézet kezdeményezésére, melynek legfőbb célja összefogni azokat a munkálatokat és erőforrásokat, amelyek a különböző könyvtárakban fellelhetőek. Az intézet olyan fórumot kíván teremteni, ahol lehetőség nyílik az elméleti ismeretek és a gyakorlati tapasztalatok ötvözésére, valamint a továbblépés lehetőségének kiépítésére.

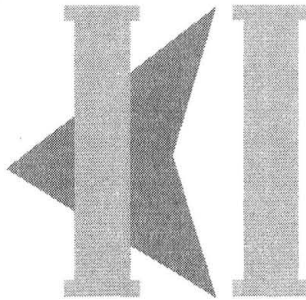
Első lépésként az Informatikai és Könyvtári Szövetség által Kecskeméten szervezett tréningeken részt vevő személyeket kerestük meg egy rövid kérdéssorral, melynek segítségével szeretnék felmérni a tréning óta eltelt időszak történéseit, az ott elsajátítottak hasznosítását, illetve azt, hogy milyen támogatásra, együttműködésre lenne szükségük a továbbiakban. A műhely munkájához természetesen bárki csatlakozhat, aki fontosnak tartja a könyvtári minőségmenedzsment ügyét, és ennek érdekében szívesen vállalja a közös munkában való részvételt. (A részvételi szándékot a vidra@oszk.hu e-mail címre kérjük jelezni.)

A státustörvény könyvtári alkalmazásáról

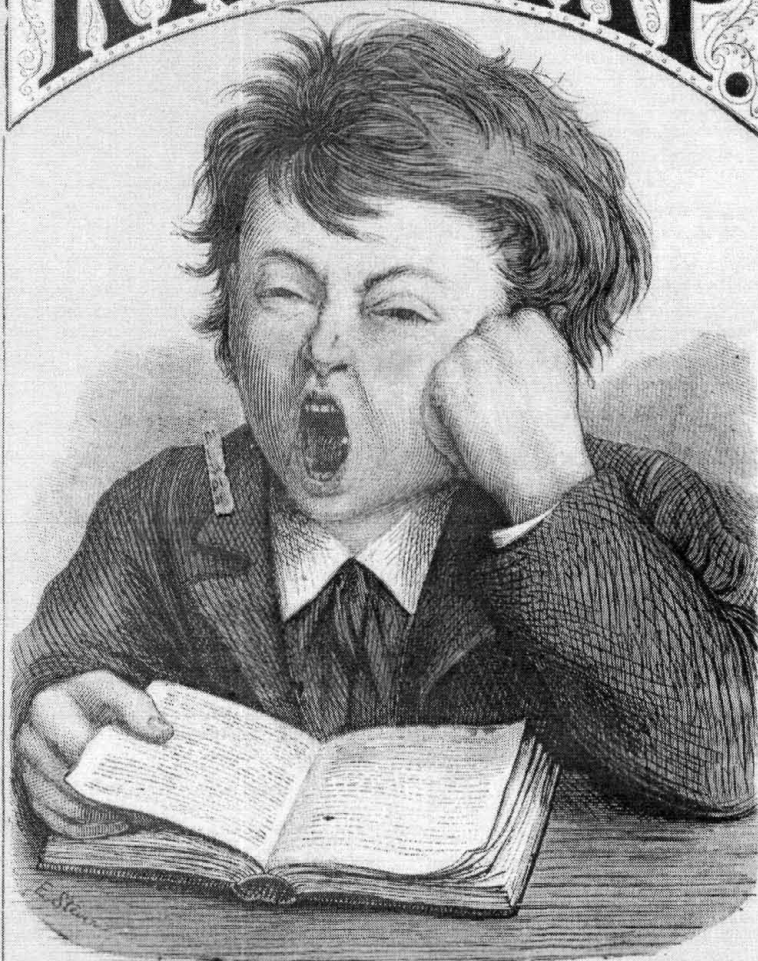
Az Országgyűlés 2001. június 19-ei ülésnapján elfogadta a **2001. évi LXII. törvényt a szomszédos államokban élő magyarokról** (státustörvény). A törvény 2002. január 1-jén hatályba lépett. Az NKÖM miniszteri rendeletet adott ki [23/2001. (XII. 29.) NKÖM rendelet] **a szomszédos államokban élő magyarokról szóló 2001. évi LXII. törvény hatálya alá tartozó személyeket megillető kulturális kedvezményekről**.

A könyvtárak a törvényben, illetve a rendeletben foglaltak alkalmazása érdekében helyi döntéseket kell, hogy hozzanak. Információink szerint a közeljövőben várható a miniszteri rendelet módosítása. Kérjük, hogy helyi döntéseik meghozásakor legyenek figyelemmel a közeljövőben módosuló jogszabályra is.

A témára közelesen részletesebben visszatérünk.

KIS LAP

RESTHÁZI ÁLMOSKA. (Lásd a 430. lapon.)

27. szám. — 1875.

Ara negyedévre 1 frt. 20 kr.

IX. kötet.

